

prof. dr hab. n. med. Mikołaj Majkowiec
Uniwersytet Pomorski w Słupsku
Zakład Pielęgniarstwa, Instytut Nauk o Zdrowiu

Gdańsk, 2.07.2023 r

Ocena pracy doktorskiej
Mgr pielęgniarstwa Sandry Johanny Lange
na temat: „Wiedza, bariery i praktyka pielęgniarstwa w opiece nad pacjentem z delirium w oddziale intensywnej terapii”

Promotor: Prof. dr hab. Wioletta Mędrzycka – Dąbrowska

Rada Nauk o Zdrowiu GUMed dnia 27.04.2023 r wyznaczyła moją osobę na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplina nauki o zdrowiu mgr pielęgniarstwa Sandry Johanny Lange, asystentki Zakładu Pielęgniarstwa Internistyczno - Pediatricznego, IPIP, WNoZ z IMMiT, GUMed.

Problematyka, której podjęła się Doktorantka jest bardzo złożona, zarówno w obszarze zapobiegania stanom delirijnym, ich diagnostyki jak i leczenia. Złożoność ta dotyczy każdego z wymienionych obszarów. Uczynienie tego problemu przedmiotem pracy doktorskiej jest wyrazem świadomej odwagi naukowca, oraz przekonania o swoich kompetencjach. Doktorantka jest asystentką Zakładu Pielęgniarstwa, gdzie pracuje w towarzystwie wielu osób o wysokich kwalifikacjach naukowych i równie wysokich kompetencjach praktycznych. To środowisko pracy Doktorantki miało znaczenie w podjęciu trudnego problemu naukowo – praktycznego, a wiedza i doświadczenie Doktorantki stwarzało szanse na satysfakcjonujące rozwiązanie postawionych problemów badawczych.

Cele pracy rozprawy doktorskiej były następujące:

1. „Identyfikacja nefarmakologicznych interwencji zapobiegających delirium u pacjentów OIT, oraz ukazanie innych potencjalnych korzyści z zastosowania tych metod.
2. Przedstawienie doświadczeń i postaw rodziny/opiekunów pacjentów OIT, u których w trakcie hospitalizacji zdiagnozowano delirium.
3. Ocena wiedzy i praktyki klinicznej pielęgniarek dotyczącej delirium.
4. Identyfikacja czynników związanych z wiedzą pielęgniarek.
5. Określenie barier w skutecznej kontroli delirium” [str. 17 doktoratu].

Aby zrealizować postawione cele Doktorantka wybrała formę pracy w postaci tzw. „zszywki” tzn podstawą zrealizowania postawionych celów badawczych były trzy publikacje.

Były to następujące publikacje:

1. Lange S. i wsp.: *Non-Pharmacological Nursing Interventions to Prevent Delirium in ICU Patients - An Umbrella Review with Implications for Evidence – Based Practice*. Pres. Med. 2022, 12, 760.
2. Lange S. i wsp.: *Family experiences and attitudes toward care of ICU patients with delirium: A scoping review*. Frontiers in Public Health. 2022.
3. Lange S.: *Nurses knowledge, barriers and practice in the care of patients with delirium in the intensive care unit in Poland*. Frontiers in Public Health. 2022

Wskaźniki biometryczne publikacji wchodzących w skład pracy doktorskiej są następujące:

1 praca IF= 3,508 MEIN = 70

2 praca IF = 6.461 MEIN = 70

3 praca IF = 6.461 MEIN = 70

W moim osobistym przekonaniu, dobrym wskaźnikiem wpływu pisma w obiegu międzynarodowym jest IF. Biorąc pod uwagę wskaźniki IF oceniam poziom pism w których opublikowała Doktorantka artykuły wchodzące w skład recenzowanej pracy doktorskiej w dyscyplinie Nauk o Zdrowiu, jako wysoki i tym samym spełnione zostają, nawet w nadmiarze, oczekiwania dla prac doktorskich. Dodatkowo ważnym argumentem wskazującym na osobisty duży wkład Doktorantki w przedstawionych artykułach jest fakt, że we wszystkich trzech artykułach Doktorantka jest pierwszym Autorem.

W pierwszym artykule „*Non-Pharmacological Nursing Interventions to Prevent Delirium in ICU Patients - An Umbrella Review with Implications for Evidence – Based Practice*” praca dotyczy niefarmakologicznych interwencji pielęgniarskich w zapobieganiu delirium u pacjentów OIOM . Artykuł ma charakter przeglądowny z zastosowaniem procedury opartej na tzw. przeglądzie parasolowym. Sposób i kryteria doboru artykułu uwzględnia zasady EBM. Doktorantka przeglądu dokonała w oparciu o przegląd 5 baz, a sposób zbierania danych oparty został o wytyczne dla przeglądów parasolowych. W przedstawionej pracy wykazano, że właśnie niefarmakologiczne interwencje, z zasady dostępne w praktyce pielęgniarskiej, mogą być skuteczne zarówno w zapobieganiu, jak i skracaniu czasu pobytu pacjentów w tych stanach w OIT. Dzięki zastosowanemu przeglądowi tych badań Doktorantka uzyskała najbardziej wiarygodne wyniki badań światowych. Dzięki tym wynikom opracowane zostały zasady przydatne w praktyce klinicznej pielęgniarek. Doktorantka wskazuje na skuteczność podejścia wielodyscyplinarnego, a także objęcie opieką i przede wszystkim edukacją, rodziny i/lub opiekunów pacjenta. Ten temat jest w bardziej szczegółowej formie rozwinięty w drugiej publikacji wchodzącej w skład recenzowanej

rozprawy doktorskiej („*Family experiences and attitudes toward care of ICU patients with delirium: A scoping review*”). Artykuł dotyczy doświadczeń rodzin i ich postaw wobec opieki nad pacjentami w OIT z delirium. W implikacjach wynikających z zaprezentowanego przeglądu Doktorantka podkreśla doniesienia o braku wiedzy dotyczącej opieki nad pacjentem z delirium, a także wynikających z tego faktu potrzeby edukacji. Autorka w tym przeglądowym artykule wskazuje na różne formy edukacji opiekunów takie jak; broszury, filmy edukacyjne. Jednak Doktorantka w oparciu o dokonany przegląd stwierdza, że najskuteczniejszym oddziaływaniem edukacyjnym jest połączenie różnych sposobów i metod edukacyjnych z dobrą rozmową z personelem medycznym. Niezbędne są tutaj kompetencje z zakresu komunikacji interpersonalnej, prościej i jaśniej mówiąc, chodzi o umiejętności pielęgniarki prowadzenia dobrej rozmowy z pacjentem. Dzięki temu rodzina otrzymuje nie tylko potrzebną wiedzę do wykonywania właściwej opieki nad pacjentem z delirium, ale także możliwość emocjonalnego wsparcia rodziny. Bardzo dobrze, że w programach nauczania studentów pielęgniarstwa są zajęcia z psychologii w tym z umiejętności rozmowy nie tylko z pacjentem, ale także z jego rodziną. Jeżeli sytuacja zdrowotna jest bardzo poważna, to pielęgniarka powinna poprosić o konsultację psychologa, a w przypadku bardziej zaostrzonego przebiegu delirium konsultacje psychiatry.

Trzecia publikacja z tego zestawu prac wchodzących w skład rozprawy doktorskiej (*Nurses knowledge, barriers and practice in the care of patients with delirium in the intensive care unit in Poland*) dotyczy oceny wiedzy i praktyki klinicznej w odniesieniu do pacjentów w stanach delirium, a także ewentualnych barier w realizacji skutecznej kontroli majaczenia. Praca z oczywistych względów dotyczy populacji pielęgniarek zatrudnionych w polskich oddziałach intensywnej terapii. Badanie było przeprowadzone w ramach *Clinical Trials o numerze NCT05384964* Uzyskano też zgodę na przeprowadzenie badań Niezależnej Komisji Bioetycznej ds. Badań Naukowych GUMed [Nr NKBBN/267/2022].

Wiedza personelu pielęgniarstwa w obszarze problematyki pracy została odniesiona do Wytycznych NICE oraz PAIDS. Wytyczne te zalecają, rutynowe badania przesiewowe na oddziałach OIT przy użyciu zatwierdzonych narzędzi oceny delirium. Wyniki uzyskane w trzecim artykule dotyczącym wiedzy i barier w zapobieganiu, rozpoznawaniu i interwencji terapeutycznej na Oddziałach Intensywnej Terapii w Polsce stwierdzono obecność sporych braków wiedzy na temat międzynarodowych wytycznych co do definicji delirium w tym niski poziom wiedzy dotyczących czynników ryzyka wystąpienia majaczenia. Na podstawie uzyskanych wyników badań przedstawionych w trzecim artykule Doktorantka sformułowała następujące implikacje:

„Ze względu na deficyt wiedzy pielęgniarek na temat delirium i znaczną rozbieżność między praktyką, a międzynarodowymi zaleceniami, należałoby wdrożyć programy edukacyjne na OIT, które obejmowałyby zarówno wiedzę teoretyczną i praktyczne przeszkolenie w posługiwaniu zwalidowanymi narzędziami przy łóżku pacjenta. Ponadto, zmian wymaga polityka szpitalna oraz procedury, które powinny opierać się na międzynarodowych wytycznych dotyczących zarządzania, monitorowania i oceny majaczenia w oddziałach intensywnej terapii” [Doktorat str. 28]. Zauważonym brakiem jest zbyt ogólne podanie źródła, brzmi ono „Źródło: Opracowanie na podstawie”, na podstawie czego” [Doktorat str. 12]

W podsumowaniu pragnę podkreślić, że Doktorantka świetnie wywiązała się z postawionych trudnych celów badawczych. A na potrzebę takich analiz i badań wybitnie wskazuje trzeci artykuł przedstawionego zestawu publikacji wykazując pewne braki w wiedzy pielęgniarek w Polsce w tym skomplikowanym stanie klinicznym – delirium. Bardzo ważnym zagadnieniem na który wskazała Doktorantka jest analiza barier w skutecznej kontroli majaczenia. Doktorantka wykazała przy tym duże kompetencje w realizacji projektów badawczych, dużą wiedzę i umiejętności dostrzegania ważnych problemów badawczych i ich realizacji. Ponadto pod względem edytorskim praca jest wykonana na wysokim poziomie.

W tej sytuacji z pełnym przekonaniem stwierdzam, że **praca doktorska mgr Sandry Johanny Lange na temat „Wiedza, bariery i praktyka pielęgniarska w opiece nad pacjentem z delirium w oddziale intensywnej terapii” spełnia warunki określone w ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym i składam wniosek o dopuszczenie Pani mgr Sandry Johanny Lange do dalszych etapów przewodu doktorskiego.** Jednocześnie z przyjemnością proponuję **wyróżnienie pracy doktorskiej Pani mgr Sandry Johanny Lange** przez Radę Nauk o Zdrowiu.

Uzasadnienie:

Praca dotyczy bardzo ważnego problemu optymalizacji postępowania pielęgniarek wobec złożonego problemu pacjentów z delirium leczonych w oddziałach intensywnej terapii. Praca ma charakter oryginalny, bowiem identyfikuje wiele problemów, które nie są znane w Polsce, a jednocześnie precyzyjnie opisuje wytyczne międzynarodowe (bardzo dobrze udokumentowane) dotyczące niefarmakologicznego postępowania pielęgniarek w zapobieganiu, diagnozowaniu i leczeniu złożonych stanów delirium. Praca jest bardzo dobrze opracowana teoretycznie, a jednocześnie formułuje bardzo ważne implikacje praktyczne.

prof. dr hab. *Mikołaj Majkowi*
Mikołaj Majkowi
specjalista psychologii klinicznej